

Hvad ser du?

Så får vi lov til at udsende sidste nummer af Mod Målet i 1991. Vi takker Gud af hele vort hjerte, at han har gjort dette muligt, og i hans navn takker vi for al den forbøn og støtte, vi har modtaget i det forløbne år.

Om Gud vil og fortsat bekræfter det for os, vil vi også i det nye år udsende dette lille månedsblad til enhver, der ønsker at læse det.

*

Jeg har før nævnt, at der i min ungdom fandtes betydelige mænd i den danske folkekirk, hvor jeg voksede op og lærte Herren at kende. En af dem var professor *Eduard Geismar*. Ham lærte jeg aldrig at kende, medens jeg derimod under besættelsen traf hans broder, slotspræsten *Oskar Geismar*, der stod *Kaj Munk* nær.

Eduard Geismar måtte igennem dybe sjælekvaler, før han kom til en frelsende tro på vor Herre Jesus Kristus. *Søren Kierkegaard* voldte ham svære anfægtelser, samtidig med at han blev ham til usigelig hjælp. Der er få, der har forstået Kierkegaard som Eduard Geismar, fordi der er få, der har gennemkæmpet de samme troens kampe som dem, der ligger til grund for hele Kierkegaards forfatterskab. Derfor er Geismars store værk om Kierkegaard, hans livsudvikling og forfatterskab, nok stadig det bedste (og for en kristen det mest oplysende), der er skrevet på dansk om ham.

Geismar blev i en moden alder opfordret til at overtage professoratet i systematisk teologi ved Københavns universitet, og han blev (som *Karl Heim* og *Adolph Schlatter* i Tyskland) ikke blot en højt betalt lærer, men også en ydmyg sjælesørger for de studerende.

Hans videnskabelige hovedværk er hans *Religionsfilosofi*, udgivet i 1924 under det grundtvigske motto: »Så kun du i mine tanker er den dybe sammenhæng.« Jeg kan ikke uden videre anbefale nogen at læse denne bog, dertil er den for svær og videnskabelig. Men den indeholder herlige afsnit om forsoningen, hvor man rigtigt kan mærke, at det har han ikke tænkt sig til, men erfaret sig til.

Han var, som adskillige højt begavede, ydmyg – han havde jo mødt sin Frelser – og tog med liv og lyst del i det evangeliske menighedsliv.

Jeg har sat nogle af hans små opbyggelige artikler her i bladet og tror, de kan

varme hjerterne. Geismar blev udsat for megen forsmædelse, ikke mindst da tidehvervsbevægelsen kom frem med sit kolde budskab om Guds fjernhed og umuligheden af at opleve ham. Men professor Eduard Geismar var ikke for stor til sammen med Guds lille flok at synge: »En underfuld Frelser jeg ejer, men længe forstod jeg ham ej; nu vidner jeg glad om hans sejer, at alle skal se ham, som jeg!«

*

Eduard Geismar forkyndte ofte evangeliet for unge, og han viste dem *de høje idealer*. Dette savner jeg så meget i dag langt ind i kristne kredse. Man latterliggjorde ham derfor, men det kunne ikke skade ham eller svække hans budskab. Bjergprædikenen med de høje idealer kan man ikke tage ud af evangeliet uden at fordærve det.

I en prædiken til unge i K.F.U.M. og K. sagde han: »Der er en ungdom, der har vendt Gud ryggen. Og så bliver der ikke plads for de syner, Gud giver og som løfter, thi når Gud er borte, han, som alene kan gøre det umulige muligt, da blegner synerne. Så bliver idealet, når det kommer højest: at være den dygtigste til fodbold eller en anden sport.

Der er en ungdom, hvis glæde består i at overskride blufærdighedens usynlige mur, som Gud satte mellem unge mænd og unge piger; i den »glæde« nedbrød de ærbødigheden for det hellige forhold, om hvilket det fremfor alt skulle gælde: »Salige er de rene af hjertet!« Deres højeste ideal er fikse damer, lokkende morskab og slibrige vittigheder.

Af den slags ungdom har vort land fostret ikke så få, takket være blandt andet det hovedstadsblad, der satte sig det »ædle« formål at udklække en sådan ungdom.

Den slags ungdom ser ikke syner. De ser ikke de syner, Gud vil give, for at idealets magt skal trænge ind i deres hjerter, så at de higer efter at stå hellige, rene, gode, virksomme for deres Frelser og Herre, han, som har virkeliggjort alt det, et ungt hjerte drømmer om, når det har set syner fra Gud!«

*

Det sagde han for 70 år siden. Han oplevede ikke det fordærv, der nu som en kræftsygdom breder sig i det danske folkele-

me og ødelægger ungdommen og ungdomslivet fra begyndelsen af.

Eduard Geismar ligner i mangt og meget *Karl Heim*, som der har stået adskillige artikler af her i bladet. Det er, som om vor tid ikke fostrer den slags skikkelser, skønt der er mere behov for dem end nogensinde.

*

Geismars bøger er forlængst udsolgte. Han udgav nogle små opbyggelige bøger, bl.a. *Guds nådes dyb*, som artiklerne denne gang er hentet fra.

*

På *Nyborg Strand* i sommer lyttede vi bl.a. til den finske provst *Mikael Sandell*, der stod umiddelbart foran en stor hjerteoperation. Vi husker hans frimodige vidnesbyrd om, at alle ting tjener dem til gode, som elsker Herren, og mange fik lagt det på hjerte at bede for ham og hans hustru.

Han har givet mig lov til at offentliggøre det brev, han sendte os et par måneder efter operationen. Jeg synes, det har så meget at sige os. Han har været lige ved grænsen til den evige verden, og en prøvet kristen er værd at lytte til.

Jeg kunne tænke mig, at de læsere, der befinder sig i prøvelsens ildovn, vil få megen hjælp af at læse det.

*

Eduard Geismar havde, som nævnt, gennem dybe personlige sjælekriser lært frelsen i Kristus Jesus at kende, og vidnede derom ved at sige, at *alt udgår fra Guds evige kærlighed*.

Men denne kærlighed møder mennesket på forskellige måder. Og den er så guddommelig rig, at den rummer egenskaber, der er hinanden modsatte.

Fra Guds evige kærlighed udgår det *absolutte krav* til mennesket om at være *fuldkommet*. Det gentages atter og atter (stærkest i Bjergprædikenen), at lydighed imod Guds vilje er betingelsen for at indgå i Himmeriget.

Fra Guds evige kærlighed kommer også *dommen* og *tilgivelsen* i deres evighedstunge alvor. Vi ser den (så langt vi overhovedet kan se ind i Guds kærlighed) åbenbart på Kristi kors.

Den guddommelige evige kærlighed

dømmer mennesket uden personanseelse og bøjer ikke af for undskyldninger. Den evige kærlighed tilgiver og genopretter helt, når den får lov til at trænge til bunds i et menneskehjerte.

Og så skænker Guds kærlighed os de *evige forjættelser*, som Han aldrig vil glemme eller gå fra, men indfri helt.

Guds kærlighed er aldrig demoraliserende, thi den godkender ikke nogen efterladenhed, hvad angår lydighed imod Guds vilje. Misbruger nogen Guds nåde, da åbenbarer Guds kærlighed sig som vrede og tugt.

Denne kærlighed gør det umuligt at tage nåden som en selvfølge og betragte efterladenhed, lunkenhed og slaphed som mindre skader, hvis konsekvenser ingen behøver at frygte. Guds kærlighed er som Gud selv, thi han er kærlighed, og han er at frygte. Det første i evangeliet er: »Frygt Gud og giv ham æren« (Johs. Åbenb. 14,5-6).

*

Geismars lille artikel »*Den, som gør min Faders vilje*,« viser, hvor enkelt og klart han formåede at forkynde den nåde, der ikke demoraliserer, men er Guds kraft.

*

Han betonedede nødvendigheden af *årvågenhed*.

Årvågenheden er kristenlivets grundforudsætning; den omtales mangfoldige steder i Det nye Testamente med forskellige udtryk som »at blive i Kristus«, at »bede uafsladelig«, at »våge«, m.v. Virkningen af årvågenhed er udtrykt ved ordet *renhed*; det græske ord betyder *gennem-sigtighed*, gennemskinnelighed. Er du under Guds årvågne øje, der ser i løndom, da har du den årvågenhed, som består i gennem-sigtighed for Gud.

Årvågenhed er en *stadig* beskaffenhed ved Guds barnets vilje og kan ikke foregribes ved overvældende oplevelser eller krampagtige beslutninger. Det er en *stadig* frygt og bæven såvel som en *stadig* udholdenhed og derfor en *uafsladelig* bøn!

Enhver, der således årvågen lever gennem-sigtig for Gud, er under den magt, som Sandheden ejer. Han kan derfor aldrig bøje uden om Guds konkrete vilje, f.eks. ved glemsomhed eller undskyldninger eller ved motivforfalskninger, der besmykker hans »fejll«.

Han kan heller ikke unddrage sig Guds vilje ved f.eks. ikke at ønske at kende den.

Alt sådan forbyder årvågenheden, fordi den bringer gennem-sigtigheden med sig.

Således er den en kraftig hjælp til ikke

lidt efter lidt at glide bort fra idealet og vænne sig til et »kristenliv«, hvor ens egne tilbøjeligheder har magten.

Det er derfor, Jesus så indtrængende formaner os til årvågenhed med henblik på hans komme, at ikke vi skal blive til skamme for ham.

Kierkegaard talte atter og atter om at være gennem-sigtig i Guds helligheds belysning. Derfor oplever mange ham så streng, men han er kun streng imod det kødelige menneske, hvilket Sandheden også er. Den, der forbliver gennem-sigtig for Gud, bliver dermed både renset og fri. Han bliver renset fra alt det, der ikke kan bestå foran Gud, og han bliver fri til at vandre i den kærlighed og sandhed, som hører renheden til.

*

Guds kærlighed er altid gennemtrængt af hans sanddrøhed og ubestikkelighed; derfor er der i den evige kærlighed en streng dom over synden i alle dens udslag.

Det erfarer den årvågne, thi han er gennem-sigtig for Guds kærlighed både i dens mildhed og dens strenghed. Derfor får han et indblik i Kristi lidelse på korset – et indblik, der stadig uddybes; han kommer aldrig til at forstå, men han erfarer med en smerte og en glæde, som hele tiden fornyes, den enhed af kærligheden og dommen, som Kristus åbenbarede, da han i unævnelig lidelse som Guds lam bar alle vore synder.

*

Ordet *aktivitet* findes ikke i Det nye Testamente. Skulle vi tale om at være »aktive« eller »satse på noget« eller »samle os om vor opgave«, da vil jeg pege på årvågenheden, den personlige årvågenhed i gennem-sigtigheden for Guds øjne, som noget væsentligt og afgørende. Af den ud-springer den »aktivitet«, som Gud er op-havet til.

*

Årvågenheden er, som sagt, en grundforudsætning for et kristenliv i uafsladelig fornyelse og vækst. Den må være en grundindstilling i den kristnes hjerte.

Lad os derfor af hjertet bede om kraft til altid at være årvågne!

Nogle lever tilsyneladende i lettere vilkår for årvågenheden end andre. Hvor to ægtefæller hjælper hinanden i at våge, er det ikke så svært, som hvor den ene ægtefælle må søge Guds vilje alene uden hjælp af den anden.

Men hvordan vilkårene for årvågenheden end er, forbliver den en ufravigelig

forudsætning for at leve Herren til behag. Det er og forbliver vor lykke at leve Gud nær, med andre ord at leve under hans øjne, der ser alt, også det, der gemmer sig i vort indre.

At blive gennem-sigtig for Gud er at blive *åbenbar for sig selv*, thi Gud viser os, hvad han ser hos os. Da vandrer man ikke mere i sine egne meningers eller op-fattelsers mørke, men i sandheden. Kun således bliver man fri.

Men man bliver ikke stor, slet ikke større; man bliver derimod mindre; Han bliver større, og man ser mere og mere af Hans herlighed!

*

Ved juletid går vore tanker til alle vore *ensomme venner* fjern og nær. Vi håber, at ingen af dem skal fejre julen alene; men skulle det blive tilfældet, må I da opleve Herrens nærhed særligt inderligt og stærkt!

Vi vil ikke glemme den skik, vi lærte af vor hensøvede finske broder, provst *Glade*, at »mødes« til bøn juleaften kl. 20. Lad os da læse juleevangeliet og derefter takke og prise Herren sammen. Lad os bede for hinanden, og lad os således fejre julen »sammen« – ganske særligt »sammen« med alle gamle, ensomme, trætte og skrøbelige!

Lad os også bede for vort folk i dets åndelige nød midt under juleglitteret, jule-gaverne og julebordet!

Der står om Jesus, at han ynkedes *inderligt* over skarerne. Må hans sindelag og hjertelag fylde os og drive os til *inderlig* forbøn for det fortabte!

*

Nøden på jorden er ubeskrivelig. Det er en meget stor nåde, at vi kan fejre jul i trygge forhold. Hvert måltid er en Guds gave. Varme inden døre ligeledes. Lad os også forsøge at tælle alle Guds velgæmninger under juletiden – da får vi noget at gøre!

*

Der er flere af vore venner, der længes efter at komme hjem til Herren. Nogle af dem har ligget magtesløse på sygelejet i lang tid, andre føler, at de, som de siger, ikke er til nogen nytte og ikke udretter noget af betydning mere.

Underligt nok forekommer det mig, at disse venner, der selv synes, at de ikke er til gavn for nogen, har en særlig betydning for os alle.

Deres forbøn, hvor svag den end forekommer dem selv, har en egen tone af ud-

holdenhed, kærlighed, mildhed og ydmyghed.

Deres skrøbelighed gør os raske og sunde små og bøjer vore hjerter.

Deres ensomhed er med til at åbne Himmelen for os andre.

De er sandelig i tjeneste, men den er ikke tilrettelagt af mands vilje eller visdom, derimod af Helligånden.

Kl. 20 juleaften »mødes« vi også med dem og takker Gud for hver eneste af dem!

*

Den følelsesmæssige side af tilværelsen kommer stærkt til udtryk ved juletid, da alle mennesker er glade og gerne vil glæde andre. Netop i en sådan tid føles sorgen og savnet dobbelt tungt for dem, der har mistet deres kære.

Lad os ikke glemme *enkerne* og de *faderløse*, men også være »sammen« med dem juleaften kl. 20!

*

De tungeste prøvelser for et Guds barn er, når *mørke* og *mismod* sænker sig over hans sjæl, og alt forekommer ham håbløst.

Mange vil måske hævde, at det burde ikke forekomme iblandt Guds børn, men man kan jo hævde så meget, indtil man selv kommer ind i det, man anså for utænkeligt!

Der sidder rundt omkring dyrebare venner, overvældede af tungsind og mismod. Alt ser sort ud for dem.

Hvor herligt, at Lyset fra det Høje er kommet for at skinne for sådanne og sprede deres mørke! Lad os også være »sammen« med dem i julen; de er også i tjeneste for os, så vi af dem kan lære, at et lyst sind, et glad hjerte ikke er nogen selvfølge, men en nåde fra Gud.

Der findes kristne med et skrøbeligt nervesystem. Hvis du er sjælelig robust, karsk og sund i sjælen, tag det da ikke som en selvfølge, men lær af disse skrøbelige, hvor meget der er dig betroet, så du ikke glemmer, at der skal kræves mere af dig end af dem! Og glem ikke at være »sammen« med dem, så du kan bære nogle af deres byrder for dem!

*

De, der følger med i *Bønnen og Ordet* dag for dag, har lagt mærke til, at vi går langsomt, meget langsomt igennem Lukas-e-

vangeliet, så langsomt, at det kun godkendes af stilheden, aldrig af rastløsheden og hastværket. Ja, vi går så langsomt frem, at nogen måske vil hævde, at vi kommer ingen vegne.

Men alle, der elsker Guds ord, kender til, at et eneste vers kan standse dem, så de ikke kan komme videre, fordi Gud stadig har noget at sige dem fra dette ene vers; han er ikke færdig med at tale til dem; hvordan skulle de så kunne haste videre?

Forleden læste jeg disse få ord: »Vær ikke angstelige« – tre små ord af Jesu mund – og jeg kunne ikke fortsætte.

Må jeg få lov til at lade dem gå videre til enhver læser som min jule hilsen dette år!

Velsignet, fredfyldt, glædelig jul i Jesu navn!